

регіональних рівнях для підвищення ефективності використання людського потенціалу, навіть за умов галузевої, природо-ресурсної та соціально-економічної диференціації регіонів.

Список використаних джерел:

1. Арич М., Гаденко А. Шляхи підвищення ефективного використання трудового потенціалу України. *Економические науки. Управление трудовыми ресурсами*. URL: http://www.rusnauka.com/2_ANR_2010/Economics/5_57433.doc.htm
2. Васильченко В.С., Гриненко А.М., Грیشнова О.А., Керб Л.П. Управління трудовим потенціалом. URL: <http://buklib.net/books/21930/>
3. Чечель О.М. Державне управління в економічній сфері. URL: http://pidruchniki.com/79750/ekonomika/derzhavne_upravlinnya_v_ekonomichniy_sferi

Пахомов В.М.

кандидат філологічних наук, доцент;

Собкович В.І.

студентка,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ДИСКУРС ПРО ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ

Слово «дискурс» вживаємо у значенні **міркування** [з лат. *discursus*]. Значення тайм-менеджменту у сучасному динамічному інформаційному суспільстві постійно зростає.

Проблеми тайм-менеджменту відчула і геніальна українська поетеса Ліна Костенко:

*Здається, часу і не гаю,
а не встигаю, не встигаю!* [6].

Час – це цінний ресурс, тому раціональне його використання – необхідна передумова сучасності. У якій би галузі не працювала людина, дуже важливим є і те, як саме вона проводить свій не тільки робочий, а й дозвільний час.

Правильно організувавши робочий день, можна зробити все заплановане, або навіть і більше. Коли чітко поставлені завдання і їх часові рамки, підвищується продуктивність праці.

У розвинутих країнах світу час цінують так само, як і інформацію, оскільки розуміють, що хто раціонально використовує кожну хвилину своєї діяльності, той отримує заслужені результати.

Вважається, що про тайм-менеджмент, як відокремлений напрям менеджменту, вперше було заявлено в 70-ті роки ХХ століття, коли з'явилися спеціалізовані курси для бізнесменів та службовців, на яких навчали планувати час [1].

У широкому розумінні тайм-менеджмент – це механізм управління часом компанії (організації і т. п.). При цьому основна увага приділяється організації роботи в цілому, а використання робочого часу кожним співробітником – це наслідок правильної побудови корпоративної системи.

Тайм-менеджмент у вузькому сенсі – це організація часу кожної окремої людини. Такий тайм-менеджмент актуальний у тих випадках, коли у працівників існує певна свобода вибору та може виявлятися творча ініціатива [9].

Варто зауважити, що поняття тайм-менеджменту трактують по-різному. За Стівеном Прентісом, тайм-менеджмент – це технології управління часом у реальних ситуаціях повсякденного життя, це безліч прикладів, прийомів і практичних рекомендацій [7, с. 4]. Брайан Трейсі вважає, що тайм-менеджмент – це мистецтво управління не тільки своїм часом, а й життям у цілому [10, с. 5-6]. Ірина Луценко наголошує, що «тайм-менеджмент – одна з найбільш вигідних інвестицій. Години, вкладені у вивчення цієї дивовижної науки, можуть заощадити роки» [8]. Геннадій Захаренко характеризує тайм-менеджмент як міждисциплінарний розділ науки і практики, присвячений вивченню проблем і методів оптимізації витрат часу в різних сферах професійної діяльності [4, с. 113]. Еволюція вивчення системи ефективної організації часу виявилася, зокрема і в теорії раціонального вибору, яку запропонував американський соціолог Дж. Коулмен [2, с. 38].

Слід зазначити, що увага до суті тайм-менеджменту була постійною всюди і завжди. Наприклад, наприкінці ХІХ – протягом ХХ століття активно застосовувались методики наукової організації праці. НОП – це процес вдосконалення організації праці на основі досягнень науки і передового досвіду. Терміном «НОП» характеризують зазвичай поліпшення організаційних форм використання живої праці в рамках окремо взятого трудового колективу.

Варто зауважити, що тайм-менеджмент розширив рамки НОП. Спочатку управління часом (планування, розподіл, постановку цілей, делегування, аналіз витрат часу, моніторинг, організацію, складання списків і розставляння пріоритетів) відносилось лише до бізнесу або трудової діяльності, але з часом термін розширився, включивши приватну діяльність.

Тайм-менеджмент сьогодні набув абсолютно нових, незнаних раніше форм та ознак, він став невід'ємною частиною ефективного управління підприємства загалом та особистості зокрема [5].

Як наука, тайм-менеджмент побудований на законах, серед яких варто виділити:

– Закон Паркінсона, який стимулює людину до постановки реальних часових рамок, відведених для виконання кожного завдання.

– Закон Парето, згідно з яким з усіх дій, що здійснюються людиною протягом дня, 20% – найбільш продуктивні. З їх допомогою і досягається близько 80% ефективних результатів і цілей.

– Закон АВС-аналізу, відповідно до якого важливо здійснювати систематичний контроль своїх дій, розставляючи їх у порядку пріоритетності: А – важливі, В – менш важливі, С – неважливі.

Тайм-менеджмент, як і будь-яка наука, галузь, система чи сфера діяльності, пройшов певні етапи свого розвитку. Важливий вплив справили зміни наукових досліджень, техніки і технологій, інформаційного забезпечення, принципів управління та еволюція. Багаторічний досвід довів, що володіння знаннями та практичне застосування цієї науки надзвичайно корисні та продуктивні. Тому методики тайм-менеджменту впроваджується на багатьох виробництвах, підприємствах, в установах та організаціях різного профілю.

З опитаних нами студентів ЗВО 80% хотіли би вивчати цю дисципліну. І не як вибіркочу, а як обов'язкову. Подібні результати опитування і серед слухачів центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів місцевого самоврядування державних підприємств, установ і організацій. Однак зараз тайм-менеджмент вивчається лише як вибіркоча дисципліна у декількох вузах України.

Методик тайм-менеджменту існує чимало, оскільки психологи, економісти та бізнес-тренери створюють свої системи і видають книги з тайм-менеджменту, які покликані підвищити ефективність праці людини, упорядкувати її життя і в підсумку привести до досягнення поставлених цілей.

Популярність тайм-менеджменту можна розглядати як наслідок зміни свідомості сучасної людини з її орієнтованістю на успішний результат роботи та самореалізацію через соціально-економічні наслідки своєї діяльності [3]. Тайм-менеджмент – наука не тільки минулого та теперішнього, вона буде й наукою майбутнього.

Однак для повноцінного впровадження тайм-менеджменту у життя необхідно:

1) Дати чітке однозначне наукове розуміння словосполученню «тайм-менеджмент», яке сьогодні неправильно трактують як «**управління часом**». Беремо це словосполучення у лапки, як слова, що наводяться з відтінком переносного значення, бо **часом** не можна керувати, на нього не може впливати ніхто, бо час незворотній, той самий час не можна використати двічі і т. д. і т. п. Мабуть, суть тайм-менеджменту має бути не у буквальному перекладі англійських слів, а в логічному і грамотному українському трактуванні. Дисципліна **тайм-менеджмент** могла би українською мовою називатися: «Ефективне управління», «Організація ефективної діяльності», «Організація та економіка галузі», «Самоменеджмент», «Організація і самоорганізація», «Самоорганізація в часі», «Структурування в часі», «Таймологія», «Часоадміністрування», «Часознавство», «Часологія» і т. і.

Дисципліна (з англ. **time management**, укр. **тайм менеджмент** (буквально з англ. **управління часом**)), назвемо її умовно «Організація та самоорганізація діяльності в часі» – сукупність методик наукової оптимальної організації і самоорганізації діяльності суб'єктів для виконання поточних завдань, проектів і т. п. за одиницю часу (секунду, хвилину, годину, робочий день, добу, тиждень, місяць, квартал, рік).

2) Необхідно «українізувати» всю термінологію тайм-менеджменту, добитися, щоб навчально-методична і навіть популярна література з самоорганізації в часі була написана не лише українськими словами, але й українською мовою.

3) Ширше запроваджувати дисципліни з наукової організації діяльності у навчальний процес.

4) При цьому необхідно поспішати повільно, не нехтувати «теоріями життя», навіть такою як Slow life (наука повільного життя, у відповідності зі своїм власним ритмом).

Список використаних джерел:

1. Буняк Н.М. Тайм-менеджмент як інструмент підвищення ефективності діяльності підприємства / Н.М. Буняк // Економіка і суспільство. – 2018. – № 14. – С. 278–282.
2. Вронский А.И. Как управлять своим временем / А.И. Вронский. – Ростов н/Д.: Феникс, 2007. – 224 с.
3. Євтушевська О. Тайм-менеджмент як вияв світогляду сучасної людини / З.О. Євтушевська // Економіка. – 2017. – № 3(192). – С. 15–18.
4. Захаренко Г. Тайм-менеджмент / Г. Захаренко. – Питер: СПб., 2004. – 128 с.
5. Калинин С.И. Тайм-менеджмент: Практикум по управлению временем / С.И. Калинин. – СПб.: Речь, 2006. – 371 с.
6. Костенко Л. Здається, часу і не гаю / Ліна Костенко. – Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/zdayetsya-chasu-i-ne-gayu-lina-kostenko/>
7. Прентис С. Интегрированный тайм-менеджмент / С. Прентис. – М.: Добрая книга, 2007. – 145 с.
8. Тайм-менеджмент, або мистецтво управління часом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/tajm-menedzment-abo-mistectvo-upravlinna-casom-42519.html>
9. Тайм-менеджмент – наука сучасності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://womanonly.ru/psihologija_i_karera/psihologija/tajm-menedzhment_nauka_sovremennosti
10. Трейси Брайан. Результативный тайм-менеджмент: эффективная методика управлением собственным временем / Брайан Трейси; [пер. з англ. А. Євтеєва]. – М. : СмартБук, 2007. – 79 с.

Пахомов В.М.

кандидат філологічних наук, доцент;

Шевадуцька Л.Г.

*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

ДО ПРОБЛЕМ І ОСОБЛИВОСТЕЙ МЕНЕДЖМЕНТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ СФЕРИ

Сфера культури стоїть на одному щаблі з сферами економіки та політики. Однак, в Україні складається ситуація, коли культуру переміщують на задній план або взагалі прибирають з переліку важливих аспектів діяльності суспільства.

Культура та мистецтво передбачають не тільки розваги. Це також й збереження спадщини предків і представлення України на світовій арені.